

U S T A W A

z dnia

o Instytucie Europy Środkowej¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa organizację i zadania Instytutu Europy Środkowej, zwanego dalej „Instytutem”.

Art. 2. 1. Instytut jest państwową osobą prawną.

2. Siedzibą Instytutu jest Lublin.

3. Prezes Rady Ministrów, w drodze zarządzenia, nadaje Instytutowi statut, w którym określa organizację wewnętrzną oraz tryb pracy organów Instytutu, mając na względzie sprawne wykonywanie zadań przez Instytut oraz możliwość tworzenia oddziałów zamiejscowych Instytutu.

Art. 3. Do zadań Instytutu należy:

- 1) prowadzenie działalności analitycznej wspierającej działania polityczne na rzecz budowania współpracy z państwami Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej;
- 2) współpraca z zagranicznymi podmiotami zajmującymi się stosunkami międzynarodowymi, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów mających siedzibę w państwach Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej;
- 3) prowadzenie badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków międzynarodowych, polityki zagranicznej oraz planowanych projektów współpracy międzynarodowej i transgranicznej w Europie Środkowej i Europie Środkowo-Wschodniej;
- 4) przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów z zakresu określonego w pkt 3;
- 5) współpraca z polskimi i zagranicznymi instytucjami, ośrodkami nauki, organizacjami społecznymi i osobami fizycznymi oraz promocja, poza granicami Rzeczypospolitej

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów oraz ustawę z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Polskiej, polskiej myśli społecznej w zakresie stosunków międzynarodowych, współpracy międzynarodowej, polityki zagranicznej i historycznej;

- 6) współpraca z jednostkami akademickimi, naukowymi, analitycznymi oraz eksperckimi, w tym zagranicznymi, na rzecz realizacji badań naukowych, określonych w pkt 3, oraz w celu pozyskiwania funduszy, a także komercjalizacja uzyskanych wyników badawczych;
- 7) przekazywanie analiz, ekspertyz i studiów, określonych w pkt 4, oraz ich wyników organom władzy publicznej;
- 8) gromadzenie specjalistycznego księgozbioru i dokumentacji naukowej oraz organizowanie szkoleń w zakresie problematyki określonej w pkt 3;
- 9) organizowanie seminariów i konferencji w celu prezentowania wyników badań nad problematyką określoną w pkt 3;
- 10) upowszechnianie wiedzy o stanie i procesach zmian sytuacji międzynarodowej oraz rozwoju stosunków międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem państw Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej, w tym prowadzenie działalności wydawniczej, zwłaszcza naukowej oraz organizowanie szkoleń.

Art. 4. 1. Nadzór nad Instytutem sprawuje Prezes Rady Ministrów.

2. Czynności wynikające z nadzoru nad Instytutem wykonuje, w imieniu Prezesa Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

3. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, obejmuje nadzór nad:

- 1) zgodnością działań Instytutu z przepisami prawa i statutem;
- 2) realizacją przez Instytut zadań, określonych w art. 3;
- 3) prawidłowością wydatkowania środków publicznych.

4. Kontrolę w ramach nadzoru przeprowadza się w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092).

5. Dyrektor Instytutu i Rada Instytutu są zobowiązani do realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w ramach realizacji nadzoru.

6. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ma prawo wglądu do dokumentów Instytutu i może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora Instytutu.

Art. 5. 1. W skład Instytutu mogą wchodzić oddziały zamiejscowe, w tym utworzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jako wyodrębnione jednostki organizacyjne.

2. Organizację oddziału zamiejscowego i zakres jego zadań określa regulamin oddziału nadany przez Dyrektora Instytutu.

Rozdział 2

Organy i organizacja Instytutu

Art. 6. Organami Instytutu są:

- 1) Dyrektor Instytutu;
- 2) Rada Instytutu.

Art. 7. 1. Dyrektora Instytutu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz Rady Instytutu.

2. Dyrektor Instytutu powołuje nie więcej niż trzech zastępców i wyznacza zakres ich zadań. Dyrektor Instytutu odwołuje zastępców Dyrektora Instytutu.

3. Prezes Rady Ministrów odwołuje Dyrektora Instytutu w przypadku:

- 1) rezygnacji ze stanowiska;
- 2) zaprzestania spełniania wymagań, określonych w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 4–6.

4. Prezes Rady Ministrów może w każdym czasie odwołać Dyrektora Instytutu.

5. W przypadkach, określonych w ust. 3 i 4, Prezes Rady Ministrów powierza zastępcy Dyrektora Instytutu albo innemu pracownikowi Instytutu pełnienie obowiązków Dyrektora Instytutu do czasu powołania nowego Dyrektora Instytutu.

Art. 8. 1. Dyrektorem Instytutu może być osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) posiada wykształcenie wyższe magisterskie;
- 3) posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie w zarządzaniu oraz doświadczenie zawodowe w zakresie zadań Instytutu, określonych w art. 3;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) nie została ukarana zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, określonym w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1458, 1669 i 1693);
- 6) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie pracowała i nie służyła w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat

1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2186, z późn. zm.²⁾) oraz nie współpracowała z tymi organami.

2. Przed powołaniem na stanowisko Dyrektora Instytutu osoba powoływana składa oświadczenie o spełnieniu wymagań, o których mowa w ust. 1, a w przypadku osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r. – także oświadczenie, określone w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, albo informację, określoną w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

3. Wymagania, określone w ust. 1 i 2, stosuje się do zastępców Dyrektora Instytutu.

Art. 9. 1. Powołanie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 i 2, stanowi nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, 1000, 1076, 1608 i 1629).

2. Wynagrodzenie Dyrektora Instytutu ustala Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1252).

3. Wynagrodzenie zastępców Dyrektora Instytutu ustala Dyrektor Instytutu, po zasięgnięciu opinii Rady Instytutu.

4. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wykaz stanowisk w Instytucie, wymagane kwalifikacje oraz zasady wynagradzania pozostałych pracowników Instytutu, kierując się charakterem zadań Instytutu.

Art. 10. 1. Do zadań i obowiązków Dyrektora Instytutu należy w szczególności:

- 1) kierowanie pracami Instytutu;
- 2) reprezentowanie Instytutu na zewnątrz;
- 3) zapewnienie funkcjonowania i ciągłości pracy Instytutu;
- 4) podejmowanie czynności w sprawach z zakresu prawa pracy;
- 5) powoływanie i odwoływanie dyrektorów oddziałów zamiejscowych Instytutu;
- 6) opracowywanie rocznego planu działania Instytutu;
- 7) opracowywanie projektu rocznego planu finansowego Instytutu;
- 8) opracowywanie rocznego sprawozdania finansowego Instytutu;
- 9) sporządzanie rocznego sprawozdania z działalności Instytutu;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 538, 650, 651, 730, 1000, 1349, 1669 i 1735.

- 10) sprawowanie zarządu nad mieniem Instytutu;
- 11) prowadzenie gospodarki finansowej Instytutu;
- 12) rozliczanie dotacji otrzymanych z budżetu państwa.

2. Dokumenty, określone w ust. 1 pkt 6–9, Dyrektor Instytutu przedstawia do zatwierdzenia Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Art. 11. 1. Do zadań Rady Instytutu należy:

- 1) opiniowanie, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, kandydatów na stanowisko Dyrektora Instytutu;
- 2) opiniowanie projektów rocznych planów finansowych oraz projektów rocznych planów działalności Instytutu;
- 3) opiniowanie sprawozdania finansowego Instytutu oraz sprawozdania z rocznej działalności Instytutu;
- 4) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących działalności Instytutu, przedstawionych przez Prezesa Rady Ministrów, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Dyrektora Instytutu lub z własnej inicjatywy.

2. Rada Instytutu ma prawo wglądu do dokumentów Instytutu i może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora Instytutu.

Art. 12. 1. W skład Rady Instytutu wchodzi siedmiu członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów.

2. W skład Rady Instytutu wchodzi:

- 1) przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów;
- 2) przedstawiciel ministra właściwego do spraw zagranicznych;
- 3) pięć osób powoływanych na okres kadencji.

3. Kadencja członków Rady Instytutu, o których mowa w ust. 2 pkt 3, trwa 4 lata.

4. Członkostwa w Radzie Instytutu nie można łączyć z zatrudnieniem w Instytucie.

Art. 13. 1. Prezes Rady Ministrów odwołuje członków Rady Instytutu w przypadku:

- 1) rezygnacji ze stanowiska;
- 2) zaprzestania spełniania wymagań, określonych w art. 14 pkt 1 i 3.

2. Prezes Rady Ministrów może w każdym czasie odwołać członka Rady Instytutu, o którym mowa w art. 12 ust. 2 pkt 1 i 2.

3. W przypadku upływu kadencji, odwołania albo śmierci członka Rady Instytutu Prezes Rady Ministrów powołuje nowego członka Rady.

Art. 14. Członkiem Rady Instytutu może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem zawodowym w zakresie zadań Instytutu określonych w art. 3;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Art. 15. Członkom Rady Instytutu za udział w posiedzeniach przysługują należności z tytułu podróży służbowych w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Rozdział 3

Gospodarka finansowa Instytutu

Art. 16. Przychodami Instytutu są:

- 1) coroczne dotacje podmiotowe z budżetu państwa, przeznaczone na pokrycie bieżących kosztów działalności Instytutu określonej w art. 3;
- 2) dotacje celowe z budżetu państwa przeznaczone na:
 - a) realizację zadań, określonych w art. 3,
 - b) współfinansowanie realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich;
- 3) środki finansowe pochodzące z funduszy Unii Europejskiej;
- 4) przychody z tytułu krajowych i międzynarodowych projektów i programów badawczych;
- 5) przychody z tytułu działalności gospodarczej, określonej w art. 17;
- 6) odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Instytutu, chyba że przepisy odrębne lub umowa, na podstawie której Instytut otrzymał środki, stanowią inaczej;
- 7) zapisy, spadki i darowizny;
- 8) przychody z innych tytułów.

Art. 17. 1. W zakresie niezbędnym do należytego wykonywania zadań, określonych w art. 3, Instytut może prowadzić działalność gospodarczą, w szczególności przez komercjalizację wyników prowadzonych badań, działalność wydawniczą, szkoleniową oraz wynajem pomieszczeń i biur.

2. Działalność gospodarcza Instytutu podlega wyodrębnieniu pod względem finansowym i rachunkowym z działalności, określonej w art. 3.

3. Działalność gospodarcza, określona w ust. 1, nie może być finansowana z dotacji podmiotowej z budżetu państwa.

4. Dochód z działalności gospodarczej, określonej w ust. 1, służy wyłącznie realizacji zadań Instytutu, określonych w art. 3.

Art. 18. 1. Instytut prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 oraz z 2018 r. poz. 62, 1000, 1366, 1669 i 1693).

2. Projekt planu finansowego na następny rok budżetowy opracowuje Dyrektor Instytutu, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla materiałów do projektu ustawy budżetowej.

3. Podstawę gospodarki finansowej Instytutu w okresie od dnia 1 stycznia do dnia zatwierdzenia planu finansowego Instytutu przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów stanowi projekt tego planu, zaopiniowany przez Radę Instytutu.

4. Roczny plan finansowy Instytutu obejmuje w szczególności:

- 1) planowane przychody, w tym dotacje, określone w art. 16 pkt 1 i 2;
- 2) planowane koszty;
- 3) planowane wydatki inwestycyjne;
- 4) stan środków obrotowych na początek i koniec roku;
- 5) planowany przyrost lub spadek środków obrotowych na początek i koniec roku;
- 6) źródła pokrycia planowanego niedoboru przychodów w stosunku do kosztów.

Art. 19. 1. Tworzy się następujące fundusze Instytutu:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusz rezerwowy;
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych;
- 4) inne fundusze, jeżeli obowiązek ich utworzenia wynika z odrębnych przepisów.

2. Zysk netto Instytutu powiększa fundusz rezerwowy.

3. Stratę netto Instytutu pokrywa się z funduszu rezerwowego.

4. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych tworzy się na zasadach określonych w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1316, 1608 i 1669).

Art. 20. 1. Roczne sprawozdanie finansowe Instytutu podlega badaniu przez firmę audytorską.

2. Wyboru firmy audytorskiej do badania rocznego sprawozdania finansowego Instytutu dokonuje Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

3. Dyrektor Instytutu przedstawia Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów do zatwierdzenia, zaopiniowane przez Radę Instytutu roczne sprawozdanie finansowe Instytutu, wraz ze sprawozdaniem z badania.

Rozdział 4

Zmiany w przepisach

Art. 21. W ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2186, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 po pkt 61b dodaje się pkt 61c w brzmieniu:
„61c) Dyrektor Instytutu Europy Środkowej i jego zastępcy;”;
- 2) w art. 8 pkt 57a otrzymuje brzmienie:
„57a) pkt 61a–61c – Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;”.

Art. 22. W ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1182, 1669 i 1735) w art. 3 w ust. 1 po pkt 11b dodaje się pkt 11c w brzmieniu:

„11c) Instytut Europy Środkowej;”.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 23. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy likwiduje się Instytut Europy Środkowo-Wschodniej.⁴⁾

2. Czynności związane z likwidacją Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej wykonuje osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Bilans zamknięcia Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej staje się bilansem otwarcia Instytutu.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 538, 650, 651, 730, 1000, 1349, 1669 i 1735.

⁴⁾ Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, utworzony rozporządzeniem Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 5 października 2001 r. w sprawie utworzenia jednostki badawczo-rozwojowej Instytut Europy Środkowo-Wschodniej (Dz. U. poz. 1296).

Art. 24. Z dniem wejścia w życie ustawy tworzy się Instytut.

Art. 25. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) składniki majątkowe i niemajątkowe Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej przejmują Instytut;
- 2) należności i zobowiązania Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej stają się należnościami i zobowiązaniami Instytutu.

2. Instytut jest zwolniony z podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług z tytułu przejścia składników, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Instytut nie ponosi opłat sądowych w zakresie związanym z przejściem składników, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 26. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) Prezes Rady Ministrów powołuje dyrektora Instytutu, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych. Przepisu art. 7 ust. 1 w zakresie konieczności zasięgnięcia opinii Rady Instytutu nie stosuje się;
- 2) wygasa kadencja dyrektora Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej;
- 3) ustaje członkostwo członków Rady Naukowej Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej;
- 4) pracownicy Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej stają się pracownikami Instytutu.

2. Prezes Rady Ministrów powoła Radę Instytutu I kadencji w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Stosunki pracy z pracownikami, o których mowa w ust. 1 pkt 4, wygasają po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli przed upływem 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nie zostaną im zaproponowane nowe warunki pracy i płacy albo w razie nieprzyjęcia nowych warunków pracy i płacy.

4. W terminie 2 tygodni od otrzymania propozycji nowych warunków pracy i płacy pracownik składa oświadczenie woli o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji. Niezłożenie oświadczenia woli uważa się za przyjęcie propozycji.

5. W przypadku wygaśnięcia stosunków pracy, na podstawie ust. 3, pracownikom przysługują świadczenia przewidziane dla pracowników, z którymi stosunki pracy rozwiązuje się z powodu likwidacji pracodawcy.

Art. 27. Do czasu zakończenia likwidacji Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej Instytut działa na podstawie projektu planu finansowego opracowanego przez Dyrektora Instytutu.

Art. 28. 1. W latach 2019–2028 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym realizacji zadań wynikających z ustawy wyniesie:

- 1) 2019 r. – 4 000 000 zł;
- 2) 2020 r. – 5 000 000 zł;
- 3) 2021 r. – 7 000 000 zł;
- 4) 2022 r. – 7 000 000 zł;
- 5) 2023 r. – 9 000 000 zł;
- 6) 2024 r. – 9 000 000 zł;
- 7) 2025 r. – 11 000 000 zł;
- 8) 2026 r. – 11 000 000 zł;
- 9) 2027 r. – 14 000 000 zł;
- 10) 2028 r. – 14 000 000 zł.

2. Organem monitorującym wykorzystanie limitu wydatków, określonych w ust. 1, jest Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

3. W przypadku zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, określonych w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków związanych z kosztami funkcjonowania Instytutu.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, określonego w ust. 3, jest Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Art. 29. W 2018 r. do czasu otrzymania dotacji, określonej w art. 16 pkt 1, działalność Instytutu jest finansowana z rezerwy ogólnej Rady Ministrów.

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt Trójmorza jest obecnie jednym ze strategicznych projektów Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie polityki zagranicznej. Trójmorze jest nowym kierunkiem działań Polski w relacjach zewnętrznych, zakładającym intensyfikację współpracy państw zaangażowanych w zakresie gospodarczym, zwłaszcza poprzez wspólne inwestycje infrastrukturalne, która powinna przełożyć się także na pogłębienie relacji politycznych i budowę bardziej spójnego bloku państw o zbliżonej kulturze i podobnym doświadczeniu historycznym.

Zbudowanie silnych połączeń infrastrukturalnych obejmujących kraje Trójmorza przyczyni się do wzmocnienia Unii Europejskiej jako całości, ale również zwiększy atrakcyjność tego obszaru w oczach takich krajów jak USA czy Chiny oraz może przyczynić się do większej integracji krajów Partnerstwa Wschodniego ze strukturami europejskimi, dla których kwestia tzw. *connectivity* (połączeń infrastrukturalnych oraz międzyludzkich) stanowi jeden z głównych, popieranych przez Polskę priorytetów.

Inicjatywa Trójmorza potrzebuje odpowiedniego zaplecza analitycznego dla decyzji politycznych z jednej strony, z drugiej zaś zbudowania relacji z państwami zaangażowanymi na szczeblu poniżej poziomu politycznego, co pozwoli na zbudowanie szerszego poparcia dla inicjatywy.

Zamiast budowania nowej jednostki jest możliwe wykorzystanie podmiotu już istniejącego. Najlepszym podmiotem wydaje się Instytut Europy Środkowo-Wschodniej (zwany dalej „IEŚW”) z siedzibą w Lublinie, powołany w 2001 r. jako jednostka badawczo-rozwojowa na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych, od 2010 r. działający jako instytut badawczy. W miejsce IEŚW planuje się powołać Instytut Europy Środkowej (zwany dalej „Instytutem”).

Działalność IEŚW skupia się na ukazywaniu i przybliżaniu specyfiki Europy Środkowo-Wschodniej i Rosji poprzez badania naukowe, projekty dialogowe, analizy i popularyzację wiedzy. IEŚW współpracuje z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi oraz stowarzyszeniami zagranicznymi prowadzącymi działalność na rzecz badań Europy Środkowo-Wschodniej, a także całej Europy celem budowania wzajemnego zrozumienia i dialogu. Obszar Europy Środkowo-Wschodniej oraz obszar Trójmorza charakteryzują złożone relacje pomiędzy poszczególnymi państwami. Poszukiwanie płaszczyzny współpracy oraz budowanie porozumienia politycznego wymaga stworzenia pewnego zestawu dobrych praktyk i miękkich instrumentów

oddziaływania. IEŚW specjalizuje się w tego typu działaniach i systematycznie zwiększa ich zakres, czego przykładem jest realizowany polsko-koreański projekt dotyczący modeli pamięci historycznej i perspektyw dialogu z sąsiadami.

Do jednego z głównych osiągnięć IEŚW należy również zainicjowanie współpracy ze stroną rosyjską przy projektach badawczo-edukacyjnych, mających na celu podjęcie dialogu w zakresie wspólnej historii naszych państw. Ponadto IEŚW wydaje wysoko punktowaną publikację „Rocznik IEŚW”, którego artykuły publikowane są w języku angielskim, co poprzez dostępność publikacji na stronach internetowych w formie elektronicznej zwiększa zasięg potencjalnych odbiorców i umożliwia dotarcie z przekazem do środowisk opiniotwórczych również poza granicami kraju.

W trakcie ponad 16 lat współpracy z IEŚW w szczególności resort spraw zagranicznych w sposób ciągły korzystał z kompetencji oraz doświadczenia pracowników IEŚW. Przeszkodą w pełnym rozwinięciu potencjału IEŚW był brak stabilnych i wystarczających fundamentów finansowych.

Na dzień 31.12.2017 r. w Instytucie Europy Środkowo-Wschodniej były zatrudnione 22 osoby, z czego 19 osób w formie umowy o pracę, dwie w formie umowy zlecenia, jedna osoba pracowała na zasadzie wolontariatu. Na koniec 2017 r. w Dziale Naukowym było zatrudnionych 12 pracowników, którzy – co stanowi duży plus – reprezentują międzynarodowe środowisko (pracownicy pochodzą m.in. z Ukrainy, Grecji i Francji). W perspektywie planów rozwoju działalności Instytutu jest to kadra niewystarczająca, ale może stanowić dobry punkt wyjścia.

Pewnym punktem odniesienia dla reformy IEŚW może być reforma Instytutu Zachodniego z siedzibą w Poznaniu, który pozostając w przeszłości pod nadzorem najpierw Ministra Spraw Zagranicznych, a później Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, obecnie jest podległy Prezesowi Rady Ministrów.

Doświadczenie zreformowanego Instytutu Zachodniego pokazuje, że instytuty zajmujące się kwestiami geopolitycznymi, wymagającymi współpracy z podmiotami zagranicznymi oraz tworzenia oddziałów poza granicami Polski lepiej funkcjonują w formie państwowej jednostki organizacyjnej. Ponadto sprawne funkcjonowanie Instytutu zależy od zmiany dotacji celowej na podmiotową, która pozwoli uelastyczyć cele i sposoby ich realizacji w zależności od zmieniającej się sytuacji geopolitycznej. Na gruncie ustawy regulującej funkcjonowanie instytutów badawczych tak daleka reforma IEŚW nie byłaby możliwa.

Warto również zwrócić uwagę, że żaden z obecnie funkcjonujących podmiotów nie zajmuje się badaniem tematyki dotyczącej *stricto* Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej. Nie jest wskazane również przekazanie tych zadań do realizacji Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, który nie ma odpowiedniego doświadczenia w zakresie badania stosunków w obrębie państw Trójmorza.

Proponuje się, aby do zadań Instytutu należało:

- 1) prowadzenie działalności analitycznej wspierającej działania polityczne na rzecz budowania współpracy z państwami Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej;
- 2) współpraca z zagranicznymi podmiotami zajmującymi się stosunkami międzynarodowymi, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów mających siedzibę w państwach Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej;
- 3) prowadzenie badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków międzynarodowych, polityki zagranicznej oraz planowanych projektów współpracy międzynarodowej i transgranicznej w Europie Środkowej i Europie Środkowo-Wschodniej;
- 4) przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów z zakresu określonego w pkt 3;
- 5) współpraca z polskimi i zagranicznymi instytucjami, ośrodkami nauki, organizacjami społecznymi i osobami fizycznymi oraz promocja poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej polskiej myśli społecznej w zakresie stosunków międzynarodowych, współpracy międzynarodowej, polityki zagranicznej i historycznej;
- 6) współpraca z jednostkami akademickimi, naukowymi, analitycznymi oraz eksperckimi, w tym zagranicznymi, na rzecz realizacji badań naukowych, o których mowa w pkt 3, oraz w celu pozyskiwania funduszy, a także komercjalizacja uzyskanych wyników badawczych;
- 7) przekazywanie analiz, ekspertyz i studiów, o których mowa w pkt 4, oraz ich wyników organom władzy publicznej;
- 8) gromadzenie specjalistycznego księgozbioru i dokumentacji naukowej oraz organizowanie szkoleń w zakresie problematyki określonej w pkt 3;
- 9) organizowanie seminariów i konferencji w celu prezentowania wyników badań nad problematyką określoną w pkt 3;

- 10) upowszechnianie wiedzy o stanie i procesach zmian sytuacji międzynarodowej oraz rozwoju stosunków międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem państw Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej, w tym prowadzenie działalności wydawniczej, zwłaszcza naukowej oraz organizowanie szkoleń.

Zgodnie z projektowaną ustawą tworzony Instytut będzie państwową osobą prawną. Taki status umożliwi mu efektywniejsze wykonywanie powierzonych zadań. Uzyskanie osobowości prawnej poszerzy ponadto autonomię merytoryczną Instytutu, pozwalając zespołowi badawczemu na pełniejsze angażowanie się w sprawy międzynarodowe. Chodzi zwłaszcza o szeroko rozumianą problematykę geopolityczną, społeczną i gospodarczą.

Prezes Rady Ministrów będzie nadawał, w drodze zarządzenia, Instytutowi statut, w którym określi organizację wewnętrzną oraz tryb pracy organów Instytutu, mając na względzie sprawne wykonywanie zadań przez Instytut oraz możliwość tworzenia oddziałów zamiejscowych Instytutu.

Nadzór nad Instytutem będzie sprawował Prezes Rady Ministrów, przy czym czynności wynikające z tego nadzoru będą wykonywane, w imieniu Prezesa Rady Ministrów, przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Nadzór ten będzie obejmował:

- 1) zgodność działań Instytutu z przepisami prawa i statutem;
- 2) realizację przez Instytut podstawowych zadań;
- 3) prawidłowość wydatkowania środków publicznych.

Kontrolę w ramach nadzoru przeprowadzać się będzie na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej. Dyrektor Instytutu i Rada Instytutu będą zobowiązani do realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w ramach realizacji nadzoru.

Organami Instytutu będą:

- 1) Dyrektor Instytutu – powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz Rady Instytutu;
- 2) Rada Instytutu – składająca się z siedmiu członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów:
 - a) przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów,
 - b) przedstawiciel ministra właściwego do spraw zagranicznych,
 - c) pięć osób powoływanych na okres kadencji.

Dyrektor Instytutu będzie kierował Instytutem i reprezentował go na zewnątrz. Do zadań i obowiązków Dyrektora Instytutu będzie należało w szczególności:

- 1) kierowanie pracami Instytutu;
- 2) reprezentowanie Instytutu na zewnątrz;
- 3) zapewnienie funkcjonowania i ciągłości pracy Instytutu;
- 4) podejmowanie czynności w sprawach z zakresu prawa pracy;
- 5) powoływanie i odwoływanie dyrektorów oddziałów zamiejscowych Instytutu;
- 6) opracowywanie rocznego planu działania Instytutu;
- 7) opracowywanie projektu rocznego planu finansowego Instytutu;
- 8) opracowywanie rocznego sprawozdania finansowego Instytutu;
- 9) sporządzanie rocznego sprawozdania z działalności Instytutu;
- 10) sprawowanie zarządu nad mieniem Instytutu;
- 11) prowadzenie gospodarki finansowej Instytutu;
- 12) rozliczanie dotacji otrzymanych z budżetu państwa.

Z kolei do zadań Rady Instytutu będzie należało:

- 1) opiniowanie, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, kandydatów na stanowisko Dyrektora Instytutu;
- 2) opiniowanie projektów rocznych planów finansowych oraz projektów rocznych planów działalności Instytutu;
- 3) opiniowanie sprawozdania finansowego Instytutu oraz sprawozdania z rocznej działalności Instytutu;
- 4) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących działalności Instytutu, przedstawionych przez Prezesa Rady Ministrów, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Dyrektora Instytutu lub z własnej inicjatywy.

Przychodem Instytutu będzie m.in. coroczna dotacja podmiotowa z budżetu państwa, przeznaczona na pokrycie bieżących kosztów działalności Instytutu, co umożliwi skuteczny rozwój funkcji eksperckiej i analitycznej. Wykonywanie tych funkcji jest niezbędne wobec dynamicznych przemian otoczenia międzynarodowego Polski. Instytut po wejściu w życie tej ustawy będzie funkcjonował na podstawie dotacji podmiotowej analogicznie jak podobne podmioty, tj. Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, Polski Instytut Stosunków Międzynarodowych oraz Polski Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego. Pozostałe przychody Instytutu to m.in.:

- 1) coroczne dotacje podmiotowe z budżetu państwa, przeznaczone na pokrycie bieżących kosztów działalności Instytutu określonej w art. 3;
- 2) dotacje celowe z budżetu państwa przeznaczone na:
 - a) realizację zadań, o których mowa w art. 3,
 - b) współfinansowanie realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich;
- 3) środki finansowe pochodzące z funduszy Unii Europejskiej;
- 4) przychody z tytułu krajowych i międzynarodowych projektów i programów badawczych;
- 5) przychody z tytułu działalności gospodarczej, o której mowa w art. 17;
- 6) odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Instytutu, chyba że przepisy odrębne lub umowa, na podstawie której Instytut otrzymał środki, stanowią inaczej;
- 7) zapisy, spadki i darowizny;
- 8) przychody z innych tytułów.

Instytut będzie prowadził samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) składniki majątkowe i niemajątkowe Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie przejmuje Instytut;
- 2) należności i zobowiązania Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej stają się należnościami i zobowiązaniami Instytutu.

Instytut zostanie zwolniony z podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług z tytułu przejęcia ww. składników. Instytut nie będzie również ponosił opłat sądowych w zakresie związanym z przejęciem tych składników.

Projekt zawiera również zmiany:

- 1) w ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów – w związku z koniecznością składania oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 tej ustawy, albo informacji, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy, przez kandydatów na Dyrektora Instytutu oraz jego zastępców;

- 2) w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym – w związku z tym, że Instytut będzie państwową osobą prawną, uzupełnienia wymaga katalog państwowych osób prawnych określony w tej ustawie.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z powyższym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wpływa na kondycję i pozycję konkurencyjną mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga opinii, konsultacji ani uzgodnienia z właściwym organem i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

W trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem ustawy.

Nazwa projektu Ustawa o Instytucie Europy Środkowej	Data sporządzenia 2018-08-23
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	Źródło: Inicjatywa własna
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Michał Dworczyk, Sekretarz Stanu, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów	Nr w Wykazie prac UD432
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Przemysław Myszakowski, zastępca dyrektora Departamentu Prawnego KPRM, tel.: 22 694 62 79	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt Trójmorza jest obecnie jednym ze strategicznych projektów Rządu RP w zakresie polityki zagranicznej. Trójmorze jest nowym kierunkiem działań Polski w relacjach zewnętrznych, zakładającym intensyfikację współpracy państw zaangażowanych w zakresie gospodarczym, zwłaszcza poprzez wspólne inwestycje infrastrukturalne, która powinna przełożyć się także na pogłębienie relacji politycznych i budowę bardziej spójnego bloku państw o zbliżonej kulturze i podobnym doświadczeniu historycznym.

Zbudowanie silnych połączeń infrastrukturalnych obejmujących kraje Trójmorza przyczyni się do wzmocnienia UE jako całości, ale również zwiększy atrakcyjność tego obszaru w oczach takich krajów jak USA czy Chiny oraz może przyczynić się do większej integracji krajów Partnerstwa Wschodniego ze strukturami europejskimi, dla których kwestia tzw. *connectivity* (połączeń infrastrukturalnych oraz międzyludzkich) stanowi jeden z głównych, popieranych przez Polskę priorytetów.

Inicjatywa Trójmorza potrzebuje więc odpowiedniego zaplecza analitycznego dla decyzji politycznych z jednej strony, z drugiej zaś zbudowania relacji z państwami zaangażowanymi na szczeblu poniżej poziomu politycznego, co pozwoli na zbudowanie szerszego poparcia dla inicjatywy.

Zamiast budowania nowej jednostki możliwe jest wykorzystanie podmiotu już istniejącego. Najlepszym kandydatem wydaje się Instytut Europy Środkowo-Wschodniej (zwany dalej „IESW”) z siedzibą w Lublinie, powołany w 2001 r. jako jednostka badawczo-rozwojowa na mocy rozporządzenia MSZ, od 2010 r. jako instytut badawczy. W miejsce IESW planuje się powołać Instytut Europy Środkowej (zwany dalej „Instytutem”).

Działalność IESW skupia się na ukazywaniu i przybliżaniu specyfiki Europy Środkowo-Wschodniej i Rosji poprzez badania naukowe, projekty dialogowe, analizy i popularyzację wiedzy. IESW współpracuje z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi oraz stowarzyszeniami zagranicznymi prowadzącymi działalność na rzecz badań Europy Środkowo-Wschodniej, a także całej Europy celem budowania wzajemnego zrozumienia i dialogu. Obszar Europy Środkowo-Wschodniej oraz obszar Trójmorza charakteryzują złożone relacje pomiędzy poszczególnymi państwami. Poszukiwanie płaszczyzny współpracy oraz budowanie porozumienia politycznego wymaga stworzenia pewnego zestawu dobrych praktyk i miękkich instrumentów oddziaływania. IESW specjalizuje się w tego typu działaniach i systematycznie zwiększa ich zakres, czego przykładem jest realizowany polsko-koreański projekt dotyczący modeli pamięci historycznej i perspektyw dialogu z sąsiadami.

Do jednego z głównych osiągnięć IESW należy również zainicjowanie współpracy ze stroną rosyjską przy projektach badawczo-edukacyjnych, mających na celu podjęcie dialogu w zakresie wspólnej historii naszych państw. Ponadto IESW wydaje wysoko punktowaną publikację „Rocznik IESW”, którego artykuły publikowane są w języku angielskim, co poprzez dostępność publikacji na stronach internetowych w formie elektronicznej zwiększa zasięg potencjalnych odbiorców i umożliwia dotarcie z przekazem do środowisk opiniotwórczych również poza granicami kraju.

W trakcie ponad 16 lat współpracy z IESW w szczególności resort spraw zagranicznych w sposób ciągły korzystał z kompetencji oraz doświadczenia pracowników IESW. Przeszkodą w pełnym rozwinięciu potencjału IESW był brak stabilnych i wystarczających fundamentów finansowych.

Na dzień 31.12. 2017 r. w Instytucie Europy Środkowo-Wschodniej były zatrudnione 22 osoby, z czego 19 osób w formie umowy o pracę, dwie w formie umowy zlecenia, jedna osoba pracowała na zasadzie wolontariatu. Na koniec 2017 r. w Dziale Naukowym było zatrudnionych 12 pracowników, którzy – co stanowi duży plus – reprezentują międzynarodowe środowisko (pracownicy pochodzą m.in. z Ukrainy, Grecji i Francji). W perspektywie planów rozwoju działalności Instytutu jest to kadra niewystarczająca, ale może stanowić dobry punkt wyjścia.

Pewnym punktem odniesienia dla reformy IESW może być reforma Instytutu Zachodniego z siedzibą w Poznaniu, który pozostając w przeszłości pod nadzorem najpierw MSZ, a później MNiSW, od 1.01.2016 r. obecnie jest podległy Prezesowi Rady Ministrów.

Doświadczenie zreformowanego Instytutu Zachodniego pokazuje, że instytuty zajmujące się kwestiami geopolitycznymi, wymagającymi współpracy z podmiotami zagranicznymi oraz tworzenia oddziałów poza granicami Polski lepiej funkcjonują w formie państwowej jednostki organizacyjnej. Ponadto sprawne funkcjonowanie Instytutu zależy od zmiany dotacji celowej na podmiotową, która pozwoli uelastyczyć cele i sposoby ich realizacji w zależności od zmieniającej się sytuacji geopolitycznej. Na gruncie ustawy regulującej funkcjonowanie instytutów badawczych tak daleka reforma IESW nie byłaby możliwa.

Warto również zwrócić uwagę, że żaden z obecnie funkcjonujących podmiotów nie zajmuje się badaniem tematyki dotyczącej *stricte* Europy Środkowej i Środkowo-Wschodniej. Nie jest wskazane również przekazanie tych zadań do realizacji Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, który nie ma odpowiedniego doświadczenia w zakresie badania stosunków w obrębie państwa Trójmorza.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest utworzenie, w miejsce likwidowanego Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie, Instytutu Europy Środkowej.

Utworzony Instytut będzie:

- a) prowadził działalność analityczną wspierającą proces decyzyjny przy prowadzeniu działań politycznych mających na celu budowanie współpracy z państwami zaangażowanymi w projekt Trójmorza;
- b) współpracował ze swoimi odpowiednikami w państwach zaangażowanych w celu upowszechniania idei Trójmorza na szczeblu poniżej poziomu politycznego;
- c) prowadził działalność gospodarczą w zakresie doradztwa dla przedsiębiorców zainteresowanych rozwijaniem działalności na rynkach państw zaangażowanych.

Instytut do tej pory skupiał się na państwach leżących na wschód od Polski. Konieczne jest kontynuowanie tej pracy, ale również i jej poszerzenie o kraje Trójmorza (Europa Środkowa i Europa Środkowo-Wschodnia). Nowy podmiot będzie w pełni kontynuował swoją dotychczasową działalność i w sposób szczególnie rozszerzy ją na obszar państw takich jak: Ukraina, Białoruś, Litwa, Łotwa, Estonia, Czechy, Słowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Mołdawia, Słowenia, Chorwacja, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Serbia, Kosowo, Albania, Macedonia czy Grecja.

Zadania Instytutu będą obejmowały:

- 1) prowadzenie działalności analitycznej wspierającej działania polityczne na rzecz budowania współpracy z państwami Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej;
- 2) współpraca z zagranicznymi podmiotami zajmującymi się stosunkami międzynarodowymi, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów mających siedzibę w państwach Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej;
- 3) prowadzenie badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków międzynarodowych, polityki zagranicznej oraz planowanych projektów współpracy międzynarodowej i transgranicznej w Europie Środkowej i Europie Środkowo-Wschodniej;
- 4) przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów z zakresu określonego w pkt 3;
- 5) współpraca z polskimi i zagranicznymi instytucjami, ośrodkami nauki, organizacjami społecznymi i osobami fizycznymi oraz promocja poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej polskiej myśli społecznej w zakresie stosunków międzynarodowych, współpracy międzynarodowej, polityki zagranicznej i historycznej;
- 6) współpraca z jednostkami akademickimi, naukowymi, analitycznymi oraz eksperckimi, w tym zagranicznymi, na rzecz realizacji badań naukowych, o których mowa w pkt 3, oraz w celu pozyskiwania funduszy, a także komercjalizacja uzyskanych wyników badawczych;
- 7) przekazywanie analiz, ekspertyz i studiów, o których mowa w pkt 4, oraz ich wyników organom władzy publicznej;
- 8) gromadzenie specjalistycznego księgozbioru i dokumentacji naukowej oraz organizowanie szkoleń w zakresie problematyki określonej w pkt 3;
- 9) organizowanie seminariów i konferencji w celu prezentowania wyników badań nad problematyką określoną w pkt 3;
- 10) upowszechnianie wiedzy o stanie i procesach zmian sytuacji międzynarodowej oraz rozwoju stosunków międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem państw Europy Środkowej i Środkowo-Wschodniej, w tym prowadzenie działalności wydawniczej, zwłaszcza naukowej oraz

organizowanie szkoleń.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Wsparcie prowadzenia polityki międzynarodowej przez państwo poprzez działalność instytutów badawczych jest częstym rozwiązaniem.

1. **Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP, pol. Fundacja Nauka i Polityka)** ma swoją siedzibę w Berlinie (od 2001 r., wcześniej w Monachium). Jest fundacją prawa cywilnego. Zadaniem SWP jest prowadzenie badań naukowych w obszarze polityki międzynarodowej, jak również polityki zagranicznej i polityki bezpieczeństwa, ale przede wszystkim doradztwo polityczne w tym obszarze na bazie niezależnych badań pracowników SWP (fundacji podlega Niemiecki Instytut Polityki Międzynarodowej i Bezpieczeństwa). Oferta doradcza SWP kierowana jest do Bundestagu i rządu federalnego, a także do instytucji międzynarodowych jak ONZ, NATO, UE. SWP zatrudnia ok. 140 pracowników (w tym ok. 60 naukowców), a ok. 70 dodatkowych osób zatrudnianych jest corocznie przy okazji realizacji projektów SWP. Jest jedną z największych w Europie instytucji zajmujących się doradztwem politycznym. SWP jest organizacją *non-profit* („promocja nauki i badań”). Organem nadzorczym jest departament sprawiedliwości Senatu (rządu krajowego) Berlina.

W SWP działa zespół badawczy ds. Europy Wschodniej i Eurazji:

2. **Herder-Institut für historische Ostmitteleuropaforschung** – Institut der Leibniz-Gemeinschaft (Instytut Herdera do Badań Historycznych nad Europą Środkowo-Wschodnią – Instytut Wspólnoty Leibniza). Instytut Herdera ma swą siedzibę w Marburgu. Instytut zajmuje się badaniem historii i kultury Polski, Estonii, Łotwy, Czech, Słowacji i obwodu kaliningradzkiego. Biblioteka Instytutu Herdera posiada bogaty zasób książek, map, planów i zdjęć. Pod patronatem Instytutu Herdera wydano niedawno serię pt. Historyczno-topograficzny atlas miast śląskich.

3. **Deutsches-Polen Institut (DPI, Instytut Kultury Polskiej)** w Darmstadt. DPI jest finansowany ze środków rządu federalnego krajów: Hesji i Nadrenii-Palatynatu, niektóre projekty wspiera Fundacja K. Boscha. Instytut zajmuje się głównie promowaniem polskiej kultury w Niemczech, a także pogłębianiem wiedzy na temat życia społecznego, kulturalnego i duchowego Polaków i Niemców. Po objęciu kierownictwa przez Dietera Bingena więcej uwagi poświęcono sprawom społecznym i relacjom politycznym między Polską a Niemcami. DPI jest najważniejszą placówką naukowo-badawczą i wydawniczą zajmującą się sprawami polskimi na terenie RFN.

4. **Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa (BKGE, Federalny Instytut do spraw Kultury i Historii Niemców w Europie Wschodniej)** z siedzibą w Oldenburgu. BKGE jest instytucją badawczą działającą pod patronatem Urzędu Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Kultury i Mediów (BKM). BKGE doradza i wspiera rząd we wszystkich kwestiach dotyczących promocji niemieckiej kultury i historii na obszarze Europy Wschodniej. BKGE prowadzi działalność naukową i dokumentacyjną oraz wspiera szereg projektów badawczych w tym obszarze.

5. **Leibniz-Institut für Ost- und Südosteuropaforschung (IOS, Instytut Leibniza ds. Europy Wschodniej i Południowej)** z siedzibą w Ratyźbonie. IOS od 2017 r. jest (podobnie jak Instytut Herdera) częścią Wspólnoty Leibniza. IOS jest interdyscyplinarnym ośrodkiem eksperckim zajmującym się głównie obszarem Południowo-Wschodniej Europy i państw należących w przeszłości do ZSRR. Instytut prowadzi szeroką działalność naukowo-badawczą i wydawniczą, ma bogatą bibliotekę specjalistyczną (ok. 300 000 pozycji). IOS promuje młodych naukowców, realizuje bogaty program stypendialny. Atutem tej instytucji jest szeroka współpraca z zagranicznymi ośrodkami naukowo-badawczymi.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Instytut	1	Ustawa	Wykonywanie w sposób ciągły zleceń na rzecz administracji publicznej.
Prezes Rady Ministrów	1	Ustawa	Możliwość korzystania z usług Instytutu.
Minister Spraw Zagranicznych	1	Ustawa	Możliwość korzystania z usług Instytutu.
Administracja rządowa	1	Ustawa	Możliwość korzystania z usług Instytutu za pośrednictwem PRM i MSZ.
Obywatele	38 433 558	GUS: Powierzchnia	Oddziaływanie pośrednie

		i ludność w przekroju terytorialnym w 2017 r. (31.12.2017)	– poprzez zapewnienie większej stabilności sytuacji międzynarodowej Polski i rozwijanie relacji politycznych, społecznych oraz gospodarczych z państwami Trójmorza.
--	--	--	---

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt nie będzie podlegał uzgodnieniom międzyresortowym. Nie przewiduje się także prowadzenia konsultacji publicznych. Uzasadnieniem odstąpienia od uzgodnień międzyresortowych i konsultacji jest potrzeba jak najszybszego rozpoczęcia działalności Instytutu. Każdy tydzień zwłoki w procedowaniu ustawy przekształcającej Instytut grozi jego likwidacją i utratą jego naukowego dorobku.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2018 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST (podatki od nieruchomości i gruntu)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem	-	4	5	7	7	9	9	11	11	14	14	91
budżet państwa	-	4	5	6	7	9	9	11	11	14	14	91
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem	-	-4	-5	-7	-7	-9	-9	-11	-11	-14	-14	-91
budżet państwa	-	-4	-5	-7	-7	-9	-9	-11	-11	-14	-14	-91
JST (podatki od nieruchomości i gruntu)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródła finansowania

W celu umożliwienia Instytutowi wykonywania zadań na pożądanym poziomie konieczne jest przyznanie dotacji podmiotowej w wysokości 4 mln w pierwszym roku funkcjonowania i stopniowego zwiększania tej sumy w kolejnych latach. Dodać należy, iż poziom finansowania placówki bliźniaczej, czyli Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia (OSW), a także jednostki podobnej, czyli Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych (PISM), wynosi ok. 8 mln zł. Dotacja stanie się częścią budżetu państwa w ramach części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. W tym celu konieczne będzie zwiększenie części 16 budżetu państwa o wartość dotacji.

Planowana zmiana zastąpi finansowanie Instytutu poprzez dotację na utrzymanie potencjału badawczego przekazywaną corocznie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Źródłem przyjętych danych jest projekcja kosztów wykonywanych zadań o charakterze publicznym realizowanych przez IEŚW oraz zakres zadań realizowanych przez OSW, Instytut Zachodni czy PISM.

Na dzień 31.12.2017 r. w IEŚW były zatrudnione 22 osoby, z czego 19 osób w formie umowy o pracę, dwie w formie umowy zlecenia, jedna osoba pracowała

na zasadzie wolontariatu. Przychody Instytutu kształtowały się na poziomie 1 275 191 PLN, koszty 1 275 927 PLN. Łączna dotacja dla Instytutu od Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyniosła w 2017 r. 1 064 274 zł. Zwiększenie przekazywanej sumy ma umożliwić nie tylko przeprowadzenie restrukturyzacji, ale również przygotowanie do wykonywania nowych zadań (zorientowanie nie tylko na Europę Wschodnią, ale również i Europę Środkową).

Łączne koszty pracownicze wyniosły ponad 760 tys. złotych, co stanowiło prawie 60% całego budżetu. Jednak część kadry była zatrudniona jedynie na część etatu. Jednocześnie średnia pensja wynosząca niewiele powyżej 3 tysięcy brutto nie była w stanie utrzymać w Instytucie kadry naukowej niezbędnej do prawidłowego wykonywania zadań. Warto również zauważyć, że w samym dziale naukowym pracowało jedynie 12 osób, a przykład OSW czy Instytutu Zachodniego pokazuje, że docelowy stan kadry powinien wynosić nawet 40–50 osób. Niezbędne będą również podwyżki w celu utrzymania obecnej załogi i zachęcenia nowych ekspertów do podjęcia pracy w Instytucie.

W pierwszym okresie po przekształceniu Instytut będzie wzorował się na Instytucie Zachodnim. Instytut Zachodni na rok 2018 dysponuje budżetem w wysokości około 4 000 000 zł, na który składa się przede wszystkim dotacja z KPRM (dotacja podmiotowa 3 500 000 zł). W Instytucie tym w chwili obecnej zatrudnionych jest na etat 28 osób; na umowy cywilnoprawne (stałe typu ochrona, sprzątanie, kierowanie projektem, wykonywanie zadań w bibliotece, w wydawnictwie itp.) około 9 osób, ale również zawierane są umowy związane z opracowaniem graficznym publikacji, tłumaczeniami, z realizacją projektów itp.

Przy osiągnięciu stanu zatrudnienia w Instytucie w granicach 40 osób (łącznie z osobami zatrudnionymi na umowy cywilnoprawne) i zachowaniu 60% udziału kosztów osobowych, przy szacowanej średniej pensji w wysokości 5 tysięcy brutto (6 tys. pensja ubruttowiona), kwota konieczna do przeznaczenia na wynagrodzenia osiągnie 2 400 000 zł (ubruttowiona ok. 2,9 mln zł).

Komparując potrzeby tworzonego Instytutu do Instytutu Zachodniego, łatwo zauważyć, że na potrzeby kadrowe potrzebne jest około 60% ogólnej kwoty budżetu (wszystkie wynagrodzenia + narzuty składki ZUS przy zaplanowanych etatach), ~ 4% budżetu na delegacje, szkolenia ~ 1%, pozostałe 35% planowane jest na koszty organizacyjne (Instytut poniesie znaczne koszty w związku z wynajmem i urządzeniem nowej siedziby).

W trakcie rozwoju Instytutu niezbędne będzie poszerzenie kadry oraz zwiększanie jej wynagrodzeń. Planowane jest również otwieranie oddziałów zamiejscowych, także w innych krajach. Projekcja rozwoju wskazuje, że Instytut w ciągu ok. 5 lat powinien osiągnąć status OSW i PISM. Jednocześnie biorąc pod uwagę rosnące koszty pracy, delegacji i najmu, niezbędne będzie osiągnięcie docelowo budżetu w wysokości 15 milionów złotych, co pozwoli utrzymać osiągnięty w 5 roku działalności Instytutu rozmiar i skalę jego działalności. Działania te wskazują na poszerzanie się zadań Instytutu, co uzasadnia wzrost jego budżetu.

Należy również zauważyć, że budżety Instytutu Zachodniego, OSW czy PISM również będą rosły w przeciągu najbliższych 10 lat. W związku z tym Instytut nie osiągnie poziomu wydatków przewyższających wydatki podobnych podmiotów, ale utrzyma zbliżony rozmiar działalności do nich. Dlatego wzrost wydatków jest dopasowany do potrzeb rozwojowych Instytutu i planowanych wzrostów wydatków OSW czy PISM.

W związku z tym należy zauważyć, że wraz z rozwojem Instytutu będą dochodziły mu kolejne zadania (otwieranie nowych oddziałów zamiejscowych) oraz koszty funkcjonowania (zwiększenie liczby etatów, nowa siedziba). Ulegnie zatem zmianie liczba zadań oraz ich zakres, co oznacza konieczność regularnego zwiększania zasobów kadrowych i finansowych Instytutu.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10	Łącznie
--	---	---	---	---	---	----	---------

								(0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na funkcjonowanie i konkurencyjność przedsiębiorców.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projekt ustawy nie będzie miał bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie rodzin, obywateli oraz gospodarstw domowych. Brak wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.						
Niemierzalne	Brak wpływu.							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Brak wpływu ustawy na wskazane obszary.							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☐ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegółowo w odwróconej tabeli zgodności).					☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy			
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:					☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:			
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.					☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy			
<p>Przyjęcie ustawy spowoduje zmniejszenie liczby dokumentów, zmniejszenie liczby procedur, a w konsekwencji skrócenie czasu potrzebnego do załatwienia sprawy z punktu widzenia Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Obecnie KPRM, chcąc skorzystać z usług Instytutu, musi korzystać z pośrednictwa Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a także ze względu na dotację celową na wykonanie konkretnych zadań na zlecenie ministerstwa nie ma możliwości elastycznej zmiany planu badawczego w ciągu roku. Dzięki zmianom Instytut będzie mógł szybko i sprawnie przystąpić do realizacji zamówienia.</p> <p>Z drugiej strony wzrosną obowiązki administracyjne dla KPRM jako podmiotu nadzorującego związane z obsługą Instytutu. Odpowiednio jednak ulegną zmniejszeniu obowiązki Ministerstwa Spraw Zagranicznych.</p> <p>Zmianie ulegną również obciążenia wynikające z innego trybu przekazywania finansowania (prostszy sposób rozliczania dotacji podmiotowej niż celowej – zarówno po stronie Instytutu, jak i administracji).</p>								
9. Wpływ na rynek pracy								
Brak istotnego wpływu.								

10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ inne: stosunki międzynarodowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe
☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu	<p>Zwiększenie efektywności działań politycznych w zakresie inicjatywy Trójmorza, które będą zakorzenione w pogłębionych analizach i wynikach bieżącego monitorowania sytuacji w państwach Trójmorza.</p> <p>Zainicjowanie międzynarodowej dyskusji nt. Trójmorza na poziomie niższym od szczebla politycznego, która przyczyni się do zwiększenia poparcia dla inicjatywy w społeczeństwie.</p> <p>Usprawnienie współpracy politycznej pomiędzy państwami zaangażowanymi w inicjatywę Trójmorza.</p> <p>Wzmocnienie powiązań gospodarczych i zwiększenie wzajemnych inwestycji prywatnych w państwach zaangażowanych.</p>
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
<p>Ewaluacja projektu będzie prowadzona corocznie w ramach czynności nadzorczych, m.in. na podstawie sprawozdań z działalności Instytutu.</p> <p>Miernikiem będzie ewaluacja prowadzona w ramach czynności nadzorczych, m.in. na podstawie sprawozdań z działalności Instytutu.</p>	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak załączników.	

Warszawa, 8 października 2018 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1340.2018 / 10 / as

dot.: RM-10-158-18 z 05.10.2018 r.

Pan
Jacek Sasin
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia
o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o Instytucie Europy Środkowej,
wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii
Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:
Pan Michał Dworczyk
Sekretarz Stanu
Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów